

MOKSLEIVIŲ FOTOGRAFIJA

8/2009

PAGALIAU	4
KONKURSO LAUREATAI IR PRIZININKAI	5
2008 METŲ LIETUVOS MOKINIŲ FOTOGRAFIJOS PARODOS ATIDARYMAS	6–7
KONKURSO LAUREATŲ DARBAI:	
Martyna JOVAIŠAITĖ, 17 m.	8–11
Irma ŠLIUŽEVIČIŪTĖ, 18 m.	12–15
Agnė VAREIKAITĖ, 18 m.	16–17
Gediminas BERNOTAS, 18 m.	18–19
Monika KALYTYTĖ, 18 m.	
<i>Ei, bepročiai. Be jokių stebuklų. M.2</i>	20–25
Evelina DAUGĖLAITĖ, 16 m.	26
Aira BUŠKUTĖ, 18 m.	27
Milda KIAUŠAITĖ, 15 m.	28–31
KONKURSO PRIZININKŲ DARBAI:	
Gediminas BIELIAUSKAS, 17 m.	32–34
Birgita JANIULYTĖ, 15 m. <i>Anksčiau ar vėliau išnyksi</i>	34
Dominyka BLAŽEVIČ, 17 m.	36–37
Simona BAREIKYTĖ, 17 m.	38–39
Brigita KUDARAUSKAITĖ, 17 m.	40–42
MOKINIŲ KŪRYBA:	
Milda RADVILAITĖ, 17 m. <i>Išėiti dangumi</i>	43
Ieva LAURINAVIČIŪTĖ, 17 m.	44
Miglė ZUZEVIČIŪTĖ, 18 m.	46
Eglė JOCIŪTĖ, 18 m.	47
Eglė GENDRĖNAITĖ, 17 m.	48
Vytenis JUREVIČIUS, 18 m.	49–51
Karolina BLEKAITYTĖ, 15 m.	52–54
Ieva ČESNULAITYTĖ, 16 m. <i>Žali mėtų lapeliai</i>	55
Augustė GINEIKAITĖ, 18 m.	56–57
Ieva GALKYTĖ, 17 m. <i>Rekviam sekmadieniui</i>	61
Kristė MAKAREVIČIŪTĖ, 18 m.	58–67
POKALBIAI SU FOTOMENININKAIS:	
Interviu su Romualdu RAKAUSKU	64–75
Ugnius GELGUDA	76–79
Pažintis su menininke Marija ŠILEIKAITE-ČIČIRKIENE	80–81
PRAŠYTUME POROS MINUČIŲ DĖMESIO!	82

TURINYS

Švietimo ir mokslo ministerija

MOKSLEIVIŲ FOTOGRAFIJA

8/2009

ISBN 978-9955-899-00-6

1-ame viršelyje **Monikos KALYTYTĖS** (18 m., Kaunas) fotografija

Leidžia
Medžiagą rengė
Redaktorius

Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras
Fotografijos būrelio kūrybinė grupė
Danielius Augaitis
El. paštas danielius.augaitis@lmitkc.lt
www.lmitkc.lt

Stilistė
Dizainerė-maketuotoja
Spausdino

www.mfoto.info
Saulė Markevičiūtė
Jūratė Bulaukienė
UAB ARX Baltica,
Veiverių g. 142b, LT-46353 Kaunas
200 egz.

Tiražas

PAGALIAU

Daugiau negu 150 autorių, daugiau negu 1 800 nuotraukų, kava, pyragėliai, nuleistos žaliuzės, prieblanda ir ekranas, iš kurio šviečia jaunųjų fotografų kūryba. Komisijos nariai susijaudinę, pastebimai išsiplėtusiais vyzdžiais imasi darbo.

Nuo pat pirmų kadru pasidaro aišku, kad lengva nebus. Susiduria daugybė skirtingų pasaulių, požiūrių, jausmų, interesų. Tačiau mes turime aiškią poziciją. Vertiname tai, kaip autorius sugeba artikuluoti savo fotografinę kalbą. Ar turi ir nori ką pasakyti. Ar tik neaiškiai bando išskiemenuoti: ma-ma...

Aišku, pirmosios fotografijos visada turi pirmykščio žavesio. Galima džiaugtis, kad apskritai įvyko „stebuklas“ – šviesa tapo vaizdu. Tačiau nemažai autorių nesustoja ir eina toliau vedami noro pamatyti, kas slepiasi už nuotraukos „paviršiaus“, arba tiesiog vaizdo.

Šioje grupėje galima išskirti du tipus. Vienas – tai tie, kurie dar nesąmoningai, apgrai bomis bando rasti savo kadrą, todėl į konkursą atsiunčia daugybę nuotraukų, iš kurių turėtume atrinkti būtent tą geriausią, – matyt, vadovaudamiesi patarle, kad deimantas ir pelenuose žiba. Tačiau yra ir kita patarlė: „Šaukštas deguto statinę medaus sugadina“. Mes labiau linkę vadovautis antrąja, kadangi tai rodo jūsų sugebėjimą ar nesugebėjimą sąmoningai pasirinkti. Dažnai pasitaiko, kad žmogus atsiunčia penkias

geras nuotraukas ir „dėl visa ko“ prideda dar penkiolika buitinių vaizdelių. Pavyzdžiui, kodėl neatsiuntus ko nors iš paskutinės kelionės? Tokiu atveju iškyla klausimas, ar tie keli geri kadrai tik atsitiktinumas?

Esame labai griežti. Be didelių skrupulų atmetame daugybę nekokybiškos fotografijos. Nemažai temų ir vaizdinių sprendimų kartojami. Šiais metais buvo labai populiarūs dvigubi vaizdai ir „kaip visada, katinukai. Dar vienas objektas, ypač dominantis jaunus autorius, – pėdos (dažniausiai jų pačių). Turbūt kyla noras jas nufotografuoti nuobodžiaujant su fotoaparatu. Norime patikinti, kad tas nuobodulys persiduoda ir į fotografiją.

Nepaisant išsakytos kritikos norėtume pasidžiaugti, kad šiais metais bendras konkurso lygis aukštesnis ir, tikimės, ateityje dar kils. Atsiranda autorių, kurie ryškiai išsiskiria visame kontekste. Tad kurie pateko tarp laureatų, yra to verti ir tikrai gali savimi didžiuotis. Tikimės, kad bent keli šių metų laureatai tęs ieškojimus ir gal net taps profesionaliais menininkais.

Vertinimo komisija:

Akvilė ANGLICKAITĖ
Robertas NARKUS
Milda ZABARAUSKAITĖ

2008 METŲ LIETUVOS MOKINIŲ FOTOGRAFIJOS KONKURSO LAUREATAI IR PRIZININKAI

KONKURSO LAUREATAI:

Gabrielė ADOMAITYTĖ (14 m., Kauno MTKC)
Martyna JOVAIŠAITĖ (17 m., Vilnius)
Evelina DAUGĖLAITĖ (16 m., Klaipėda)
Gediminas BERNOTAS (18 m., Vilnius LMITKC)
Agnė VAREIKAITĖ (18 m., Vilnius LMITKC)
Irma ŠLIUŽEVIČIŪTĖ (18 m., Kupiškis)
Monika KALYTYTĖ (18 m., Kaunas)
Vytautas NAVIKAS (16 m., Anykščiai)
Tadas MOTIEJŪNAS (18 m., Anykščiai)
Milda KIAUŠAITĖ (15 m. Kauno m., MTKC)

KONKURSO PRIZININKAI:

Marija MORKEVIČIŪTĖ (18 m., Vilnius LMITKC)
Brigita KUDARAUSKAITĖ (17 m., Vilnius LMITKC)
Pijus GULBINAS (16 m., Šiauliai JTC)
Jorė JANAČIŪTĖ (17 m., Vilnius)

Dominyka BLAŽĖVIČ (17 m., Vilnius)
Ernesta ALEKNAITĖ (18 m., Šiauliai)
Daumantas SIMĖNAS (18 m., Panevėžys)
Sigita RUDAITYTĖ (16 m., Vilnius LMITKC)
Eglė VERPECINSKAITĖ (16 m., Kauno MTKC)
Gabrielė ADOMAITYTĖ (14 m., Kauno MTKC)
Gediminas BIELIAUSKAS (17 m., Kauno MTKC)
Simona BAREIKYTĖ (17 m., Kauno MTKC)

LIETUVOS FOTOMENININKŲ SAJUNGOS PRIZAI SKIRTI:

Evelinai DAUGĖLAITEI (16 m., Klaipėda)
Dominykai BLAŽĖVIČ (17 m., Vilnius)
Santai SKAMUNDRYTEI (15 m., Kupiškio r.)
Irmai ŠLIUŽEVIČIŪTEI (18 m., Kupiškis)
Vytautui NAVIKUI (16 m., Anykščiai)
Gabrielei ADOMAITYTEI (14 m., Kauno MTKC)
Karolinai BLEKAITYTEI (15 m., Kauno MTKC)

MOKSLEIVIŲ FOTOGRAFIJOS PARODOS ATIDARYMAS

Trys. Du. Vienas. Rodos, šitaip turėjome skaičiuoti laiką iki fotografijos parodos atidarymo. Spėju, kad dauguma būtent taip ir bandė iškęsti minutes iki paskutinės pamokos skambučio, juk šiemet parodos atidarymas įvyko sausio 9 dieną – penktadienį. Kaip ir praeitais metais, galėjome pasidžiaugti „Arkos“ galerijos svetingumu, tačiau turiu įtarimą, kad ne vienas turėjo paklaidžioti, kol atrado tą ypatingos auros patalpą, kurioje ir įvyko apdovanojimai.

Galime tik pasidžiaugti, kad parodos rengėjai ir šiemet ieškojo būdų, kaip atidarymą padaryti artimesnį moksleiviui. Gyvybės bandė įpūsti dvi jaudulio ir entuziazmo apimtos vedėjos – LMITKC fotografijos kūrybinės grupės narės. Žinoma, renginių vedimo patirties stygius jautėsi, tačiau virpantys vedėjų balsai, trumpos frazės ir tikros mintys su filosofiška gaida renginiui suteikė natūralumo. Tikriausiai ne vienas moksleivis bandė įsijausti į jų vaidmenis.

Turiu išsiduoti: dalyvavau ne viename parodos atidaryme, tačiau šis pralėkė stebėtinai greitai – tarsi viena akimirka. Nors iš tikrųjų viskas vyko jau įprasta tvarka: buvo apdovanoti laureatai, įteikti paskatinamieji prizai, Lietuvos fotomenininkų sąjungos apdovanojimai.

Matyt, dėl to, kad šįkart renginys vyko penktadienį (o ne šeštadienį, kaip praeitais metais), buvo ganėtinai daug svečių, kurie dalijosi savo pastebėjimais apie parodos lygį. Kaip visuomet įžvalgus ir smagiai nusiteikęs buvo „Fujifilm“ atstovas Vaclovas Panumis, savo nuomonę apie parodą išsakė ir vienas iš rėmėjų „Fotoexpress“ atstovų; be to, savo įžvalgas atskleidė ir Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys Vytautas Michelkevičius. Įdomu buvo klausytis Švietimo ir mokslo ministerijos atstovo Algimino Pakalniškio. Į savo kalbą jis labai sumaniai įpynė anglų patarlę, kuria bandė moksleiviams palinkėti, kad jų gerų darbų būtų daugiau nei blogų, nes juk tik nuoširdžios pastangos, į kurias įdedi visą save, atsiperka ir apdovanoja maloniais rezultatais.

Būtent su šiuo Švietimo ir mokslo ministerijos atstovu teko pakalbėti apie tai, kokį įspūdį gali palikti paroda žmogui, kuriam menas nėra svarbiausia gyvenimo dalis. Jis atskleidė, kad tai buvo jo, kaip parodų lankytojo, „debiutas“ – pirmoji paroda, kurioje apsilankė, tačiau niekaip negalėjo nuslėpti, kad iš tikrųjų yra sužavėtas. Jam buvo netikėta, kad visi darbai originalūs ir skirtingi, atskleidžiantys mokinių individualumą. Pašnekovas net išskyrė savąją favoritę: jo manymu, sumaniausiai savo vidinį gyvenimą atskleidė Martyna Jovaišaitė iš Vilniaus. Moksleiviams jis linkėjo, kad

atrastų savo mūzas – arba nepaprastų, jei turi. Koks menininkas, kad ir pradedantysis, be įkvėpimo šaltinio?

Kaip ir visuomet, ilgai laukti įvykiai prabėga taip greitai, kad net negali suvokti, ar tai įvyko iš tikrųjų, ar tai tiesiog lakios vaizduotės vaisius. Taip, pasibaigus renginiui ir aš suabejojau, bet nurimus šurmuliui dar kartą apžiūrėjau visus darbus ir bandžiau nuspėti, ką gi bandė išreikšti savo nuo-

traukomis autoriai, ką jie išgyveno jas darydami.

Vis dėlto reikšmingiausia ne tai, ką žmogus išvysta nuotraukoje, juk kiekvienas žvelgia pro savo subjektyvią gyvenimo patirties prizmę. Svarbiausia, kad nuotrauka sukelia minčių, galbūt net prisiliečia prie tokių vidinių užkaborių, nuo kurių kasdienybėje bėgama. Tad tikiuosi, kad nors

ir visi kažkurią dieną pagaliau suvokiame ir pastebime, kad vietoj sparnų turime rankas, tačiau niekada nenustosime svajoti, nes žmogus yra gyvas tik tol, kol svajoja – tai pirmasis žingsnis link tikslo įgyvendinimo.

Agnė VAREIKAITĖ, 18 m.
LMITKC fotografijos kūrybinės grupės narė
Adrianos VALANTIEJŪTĖS fotoreportažas

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Martyna JOVAIŠAITĖ, 17 m.

Vilnius, Šiuolaikinės mokyklos centras

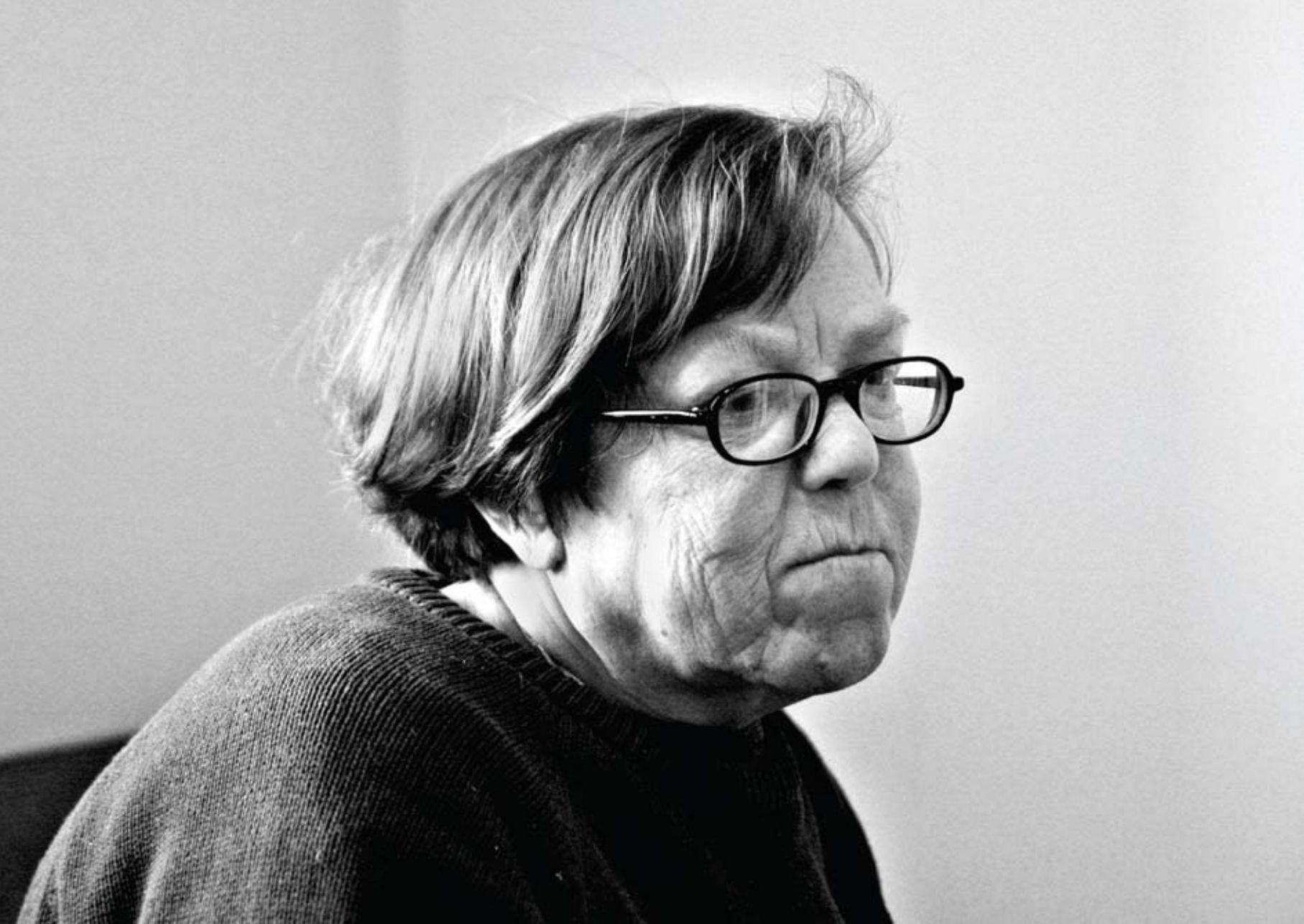
Senatvės portretai. Fotografuota Antavilių senelių namuose

Senatvės portretai. Fotografuota Antavilių senelių namuose

Senatvės portretai. Fotografuota Antavilių senelių namuose

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Irma ŠLIUŽEVIČIŪTĖ, 18 m.

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija

Gėris, blogis

Slėpynės

Pragariškas rojus

Pragariškas rojus

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Agnė VAREIKAITĖ, 18 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

Mano gyvenimo atspindžiai

Mano gyvenimo atspindžiai

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Gediminas BERNOTAS, 18 m.

Vilnius

Miesto erdvėje

Miesto erdvėje

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Monika KALYTYTĖ, 18 m.

Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija

EI, BEPROČIAI

Nereikia saugotis vėjų. Žmonių reikia saugotis. Tuštybė Jūsų sesuo. Jos kraują geriat kaip arbatą. Jau geriau pakaskit mane mano vienatvėje. Nekentėsiu netikrų Jūsų veidų. Iškreipto mąstymo. Ir dvoko iš vidaus. Jūs negyvėliai gi esat. Pykina. Apsidrausiu nuo kvailumo. Tegul džiugesys mane linksmina. Ir nevalingos melodijos apmazgina mintis. Apsirengsiu juodą suknelę. Ir vesiu minią parade. Tegul mano siela vienintelė be nuodėmės. Bet tegul protas purvinas kaip žemė. Ir visos moterys tik raganos. O vyrai tik gaisrai. Suplyš širdis, kai rėksiu. Kaip Jų visų aš nemyliu. Ir tegul šviesos užburti. Ir niekas. Daugiau niekas. Neniekins Dievo kūrinių. Ir visa esybe tetrokštu akimirkos sąstingio tikrume. Tik kartą lai nuskamba juoko gaida. Švenčiausia. Ir tūkstantiniai pragaro vartai apleidžia. Ir visi piktieji patampa akmenim. Likę dorieji nevaržomai ilsis. Ramybės bangoj begalinėj. Bepročiai, ar matėt kada kūdikėlj. Atleiskit, Jūs juk akli.

Fotoilustracija autorės

Nereikalingi

BE JOKIŲ STEBUKLŲ

Tik dvi liūdesj tempiančios moterys. Viena šalta. Kita graži. Besišypsantis skaudulys. Batų dėžė. Jis išsipjovė godžiai didelį gabalą jos širdies, gyvybės ir tyliai nužingsniavo sau. Stiklinis sodelis su stiklinėm gėlėm ir stikliniais medžiais. Apšerkšnijęs veidas. Sudilusi vienatvė. Ir tūkstantis vilkų kaukiančių viduje.

Nebudrios žvaigždės. Jautri tamsa. Tobulas švelnumas. Galvoje – geležinis *dratas*. Šešėlis plaukuose. Bestuburiai, miegantys ant kelio. Už kampo ruduo. Ir dar lapai pririšti siūlais. Alkj užmušantis vanduo. Kvadratai langeliuose. Pikta šviesa. Svarbus šaltis. Tylos. Pagaliau.

Fotoilustracija autorės

M.2

Mėnulio pakraštį. Draustinis mano.
Mano dantys skylėti. Akmuo po kaklu,
Mediniais žirgais per juodąją jūrą.
Debesys plyšta ir žemė pikta,
Mes ėdame mėsą kaip vilkų banda.
Genocido alėjoj žvirblių puota.
Humanizmo abėcėlei – tyla.
Žvejojam žuvį akvariume parduotuvės.
O tu, žiopy, ką tėvynei veiki?
Brolis kaminkrėtys laužą prie lovos kuria,
Ištįsusiom rankom praeitį buria.
Kur mūzos ir juokdariai palei asfaltą
Kojas merkia, paskui galvas lenkia
Karaliui be rūbų ir jo sūnui
Princui Moliūgui.
Su kauke nuo saulės pliką galvą šukuoji,
Egzistencijos didumą tuoj suskaičiuoji.
Palaimintas tavo Dostojevskis ir jo idiotas,
Nes nieko nėra ir nieko nebuvo,
Pasaulio pradžioj visi mes pražuvom.

Saulės užtemimas.
Griūva namai. Dėl slėgio.
Gaisrai. Upės išdžiūvę.
Dingsta elektra.
Pradedą snigti. Tada.
Tėtis pasako: šiandien mano vardadienis.

Fotoilustracija autorės

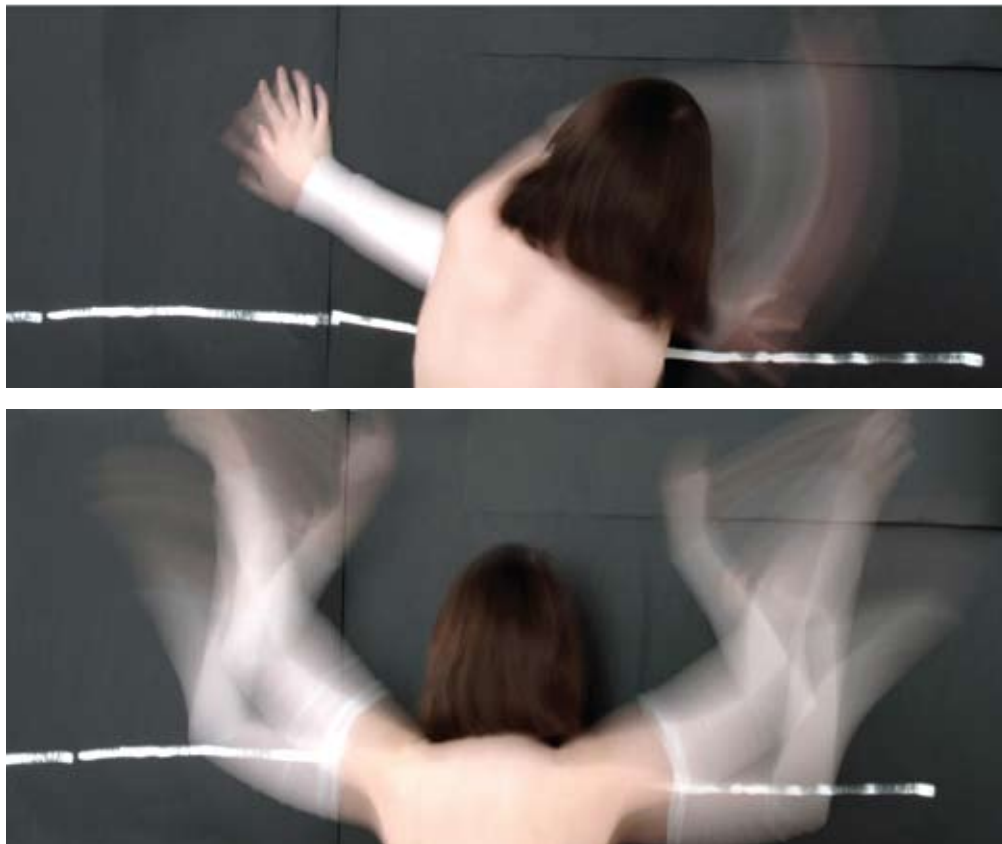
KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Evelina DAUGĖLAITĖ, 16 m.
Klaipėda, „Varpo“ gimnazija

Šešėlių futbolas

Aira BUŠKUTĖ, 18 m.
Anykščiai,
Jono Biliūno gimnazija

Judesiai tyloje

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Milda KIAUŠAITĖ, 16 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

... tik kaip, sakyk, sugauti mintį?

Jos tyliai byra ledukais iš kukurūzinių debesų, krinta ir iš gėdos tirpsta, priglaudę drėgnus veidus prie sutrūkusios žemės, kaukši į galvas tuščių žmonių, besiginančių popieriniais lietsargiais. Jas vagia alkani kaminai, tirštai užpila suodžiais ir troškina dūmais, jomis kvepia virtu-vė geros šeimnininkės, verdančios dar vieną avienos troškinį. Jų nepatiekia puikiausi restoranai ir iš blogo gyvenimo jos nesikaria ant Kalėdų eglutės viršūnės, svetimų vogti – negalima, o savos retai teaplanko. Jos švyti naktiniais drugiais sodo žibintuose, bet nespėjus paliesti, apsvyla ir pažyra pelenais po margažiedes pievas. Nevykusiai sugriebtos išslysta į vakarus ir susirango naktiniuose marškiniuose baltų mergaičių neužmirštuolių žydrumo akimis. Gudriai tūnančias tarp gitaros stygų jas nejučiomis brūkšteli geras muzikantas, o šios pakyla, pakyla į pačią šalčiausią padangę ir lyja, lyja, lyja skaidriais lašais į jų laukiančius delnus, kur nejučiomis plonytėmis čiurkšlėmis toliau išsrovena pro tarpupirščius, mat per kiauras, per kiauras joms ilgiau turėt yra žmogus.

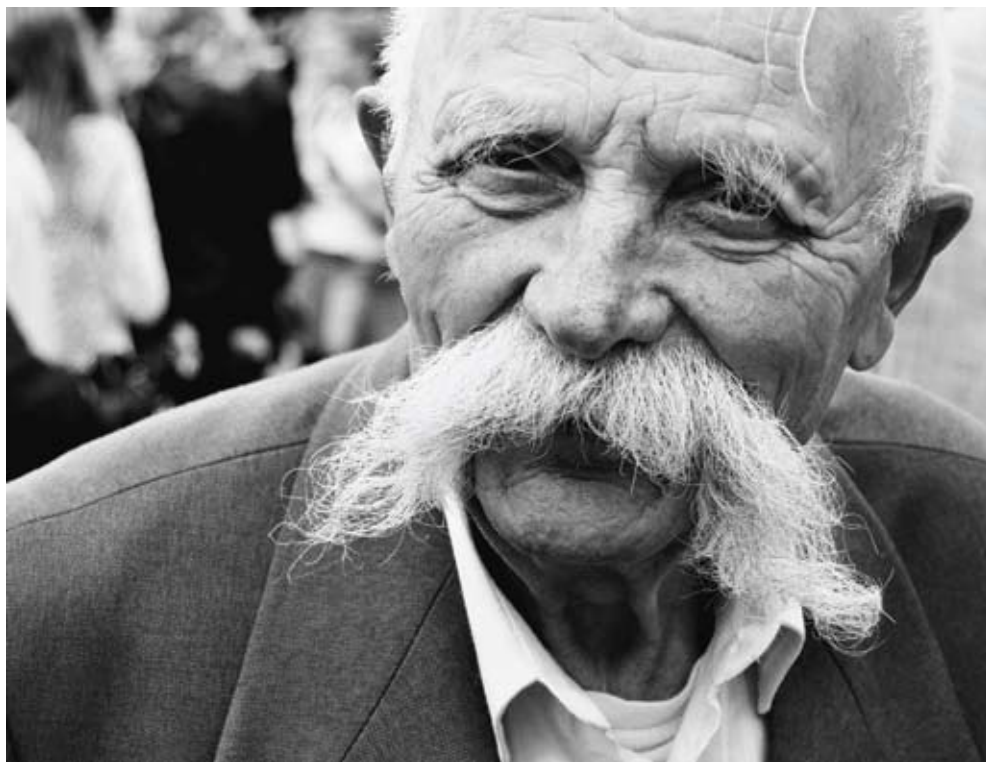
Mes, sykj pavogę iš pasaulio jo atvaizdą, negalime liautis, patraukti nuo akių savo laibaskruosčių dėžučių, o kam nors paprašius sugrąžinti tai, kas jų lūpose ir akyse buvo tikra, tegalime paduoti šviesos primargintą skiautę popieriaus. Fotografiją.

Mokyklos klasėje pasiklydę istorijos

Atlaidai

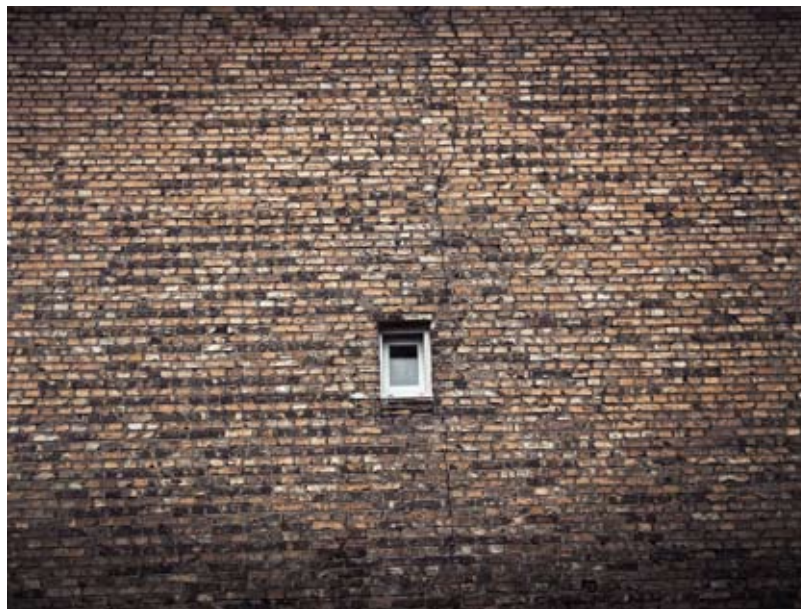

Atlaidai

KONKURSO PRIZININKŲ DARBAI

Gediminas BIELIAUSKAS, 17 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Kaunas – monumentalusis

Kaunas – monumentalusis

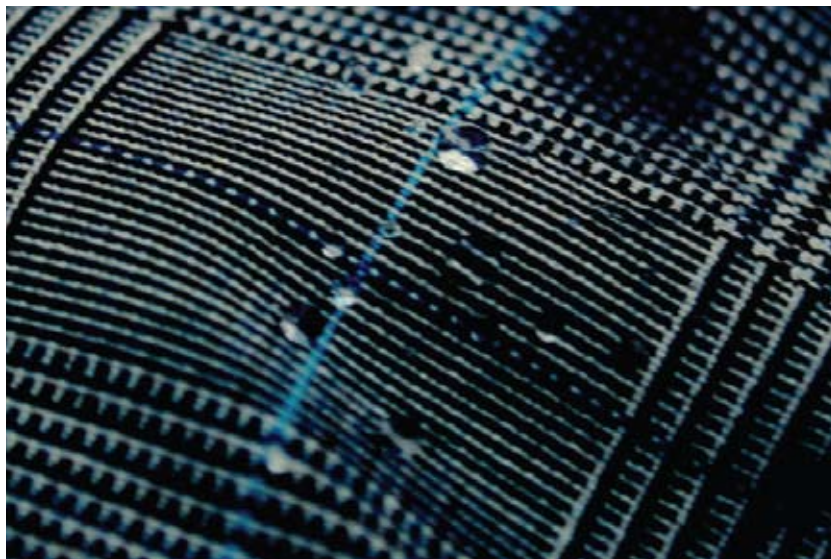

Brigita JANIULYTĖ, 15 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

Cukraus kristalai, virš arbatos, po šaukšteliu. O tavo rankoje teptukas. Tu pieši, aš žiūriu. Ranka tavo nerūpestingai slankioja pirmyn, paskui atgal. Jis tau pavaldus. Mano akys jau bėgioja nuo lapo krašto ligi krašto. Pirštai varto puslapius. Nutariau prisiglaust grynai ore. Ilgai netrukus aš balkone. Uostau arbatos garą, kuris niekaip negali pasiekt dangaus, jis bejėgis prieš bekraštybę. Galvą nusveria žemyn iš viršaus krintantys lašai, gatvėse tuštėja plikų pakaušių. Prieš veidą išnyra skėčių krūvos. Nuo blakstienos pagaliau tekinas pasileido lašas, įdomu, ar jam tenai geriau? Jau geras dešimt minučių šlampu. Vis laša ir laša. Susirūpinau, ar man taip gerai, bet nespėjus net įkvėpti akys kaip prieš duobę, šokti pasiruošusios, stabtelėjo ties balom. O brangusis, jose blizgėte blizga pasislėpusių veidai, kurių ligi šiolei nemačiau. Dėmesį pertraukė „Baigiau pagaliau“ . Šiaušiu pasižiūrėt. Išvydau dugną arbatos prieš įsitaissant krėsele, kur mano mintys baletą šoka. Nusipirkau bilietą ir šį kartą. Tai tebuvo dar vienas puodas arbatos ir šiek tiek senojo *skotčo*. Keletas minučių ir stumtelėjau akis link paveikslo, naujojo. leškojau motyvo. Sudužusi lempa, nuvirtusi rašomojo stalo fone. Pamaniau, jei susidurčiau akis į akį su šviesa, ar nugalėčiau? Ji braižytų, rėžtų randus mano kūne, o aš galėčiau tik žiūrėti akimis, kurias ji pasiruošus išpėšyti. Negarbinga būtų stumti ją nuo stalo, negarbinga ją išjungti. Todėl susprausčiau rankoje, ji jau būtų pasmerкта, bet priešintųsi, pjaustytu mano delną stiklu. Ir aš nelaimėčiau, ir nepralaimėčiau. Šukės jau mano dantyse.

Fotoilustracijos autorės

KONKURSO PRIZININKŲ DARBAI

Dominyka Blaževič, 17 m.
Vilnius, Mykolo Biržiškos gimnazija

Likimai

Likimai

KONKURSO PRIZININKŲ DARBAI

Simona BAREIKYTĖ, 17 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Dviguba

Dviguba

KONKURSO PRIZININKŲ DARBAI

Brigita KUDARAUSKAITĖ, 17 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

Eiti į pievas, kur muzika skamba, ir psichodelikos visam gyvenimui įkvėpti.

Keliavom po miškus šunimis ir paukščiais pavirtę, mūsų veidai mėlynavo nuo dangaus begalinio ir žolėje įstrigdavo čiulbesiai neištarti.

Žemuogėmis kvėpiantys vidudieniai išsilieja tavo akyse ir spinduliuoja iki saulei patekant.

Milda RADVILAITĖ, 17 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

Fotoilustracija Brigitos Janiulytės

Lietaus lašai gręžia skylutes greitkely, mašinos kuria naują dujų ekosistemą. Liūdnas knarkimas lydi pakeleivingas širdis. Keliauju iš taško į tašką, o nukeliauju liniją. Ištęsiu tašką, nors iš tikro atsiduriu ten pat, kur buvau. Savyje. Tarp linijų – juosta, plati ir kintanti. Prašom paploti, ponaičiai, damoms! Vaikai, eikit lauk, Kelio pusėn, jūs jau nebenorit saldaus pieno, o mamos nenori jūsų nešvarių marškinių. Keliaukit, gręžkit skylutes! And I know it will be an easy ride.

MOKINIŲ KŪRYBA

Ieva LAURINAVIČIŪTĖ, 17 m.
Anykščiai, Antano Vienuolio gimnazija

Laukimas

Laukimas

MOKINIŲ KŪRYBA

Miglė ZUZEVIČIŪTĖ, 18 m.,
Anykščiai, Jono Biliūno gimnazija

Aukštyn - Žemyn

Eglė JOCIŪTĖ, 18 m.

Kupiškis, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija

Permainos

MOKINIŲ KŪRYBA

Eglė GENDRĖNAITĖ, 17 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Vaikai

Vytenis JUREVIČIUS, 18 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Scenos jausmas

Neformatas

MOKINIŲ KŪRYBA

Karolina BLEKAITYTĖ, 15 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Nerūpestinga vasara

Nerūpeštinga vasara

Ieva ČESNULAITYTĖ, 16 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

Mes gyvenam maišely
Už popierinio kartono
Ir svarstom,
Ar gyvenimas paprastas?

Vidurinio rajono bedaliai
Iš akyto vazono.
Nepaneštum.
Tu liktum nesuprastas.

Žali mėtų lapeliai
Iš mano balkono.
Sukramtytum.
Nenurytum.

***

Mes gyvenam maišely
Vidurinio rajono bedaliai,
Žali mėtų lapeliai.

Už popierinio kartono,
Iš akyto vazono,
Iš mano balkono.

Ir svarstom.
Nepaneštum.
Sukramtytum.

Ar gyvenimas paprastas?
Tu liktum nesuprastas.
Nenurytum...

Fotoilustracija autorės

MOKINIŲ KŪRYBA

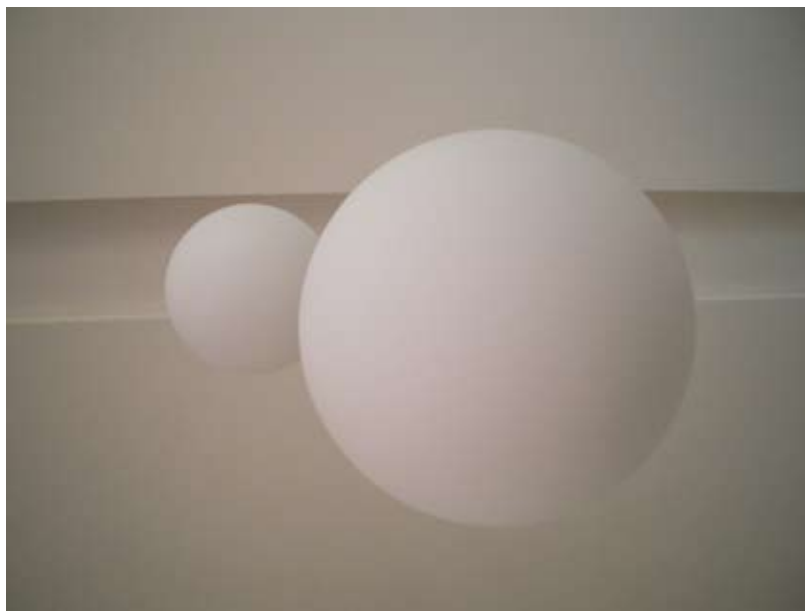
Augustė GINEIKAITĖ, 16 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Formos

Formos

MOKINIŲ KŪRYBA

Kristė MAKAREVIČIŪTĖ, 18 m.

Kaunas, MTKC meninės fotografijos studija „Kadras“

Kairo vaikai

Kairo vaikai

Ieva GALKYTĖ, 17 m.

Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

REKVIEM SEKMADIENIUI

Karčioji ji ir jos vėl rauko stalviršinį veidą,
Karčiajam jam, plius dar viena minutė.
Ar liausit šokusios, jūs vienasparnės raganos?
Dešimt posūkių atgal ir trys šleivai į priekį.

O šuo merdi prie upelio gyvas,
Ūsai – nuo pieno gatavi.
Nebeneša sparnai, nebeneša jau lėlės,
Tik kvailas šuo, sėsk – užsimąstei!

Karčiajam jam tik juokas, akys
Tik juodos avys vis dar čia
Aš tau padėsiu, tik prisiek pasakęs:
Nenoriu ten, daugiau, ne čia.

Prakvipęs rašalu – suklopsi
Tik ąžuolo po beržu niekas nesodins
Niekas neišdrįs net spjaut į akį –
Per daug geras, mat, buvo jis...

Tu gulėsi – neatskirsi, kur protas,
Nepaliesi kvapo druskos, kur laša.
Tik raganos šoks šešėlinį šokį.
Tik Tave visi apstoję braškės.

Fotoilustracijos autorės

POKALBIAI SU FOTOMENININKAIS

INTERVIU SU ROMUALDU RAKAUSKU

Interviu apibrėžiamas kaip socialinės psichologinės informacijos gavimas žodine apklausa, naudojama siekiant sukurti darbinės hipotezės, dominančias tyrėją, norint papildyti ar patikslinti duomenis, gautus kitais tyrimo metodais, ar panaudoti kaip pagrindinį duomenų rinkimo būdą. Tačiau kiek anksčiau, nei derėtų, paskambinę į viename Kauno senamiesčio namukų besislapstančios Romualdo Rakausko studijos duris, užtikome jį kambaryje, nuklotame rankomis atspausių nuotraukų, naujojo albumo kartoninių dėžių draiskanų, draugiškai besišypsantį laimingą žmogų, siūlantį mums šokolado, riešutų ir... žalios arbatos. Supratau, kad interviu šiandieną nebus. Formalių, svetimų žodžių, į sterilias masinės gamybos pakuotes suklijuotų minčių... Tik pokalbis žmonių, tikinčių, kad fotografija – tai esybė, tai gyvenimo kelias.

Fotografija – tai ne tik fotoaparato užrakto klaktelėjimas, į fotojuostą įspaudžiant dar vieną dabarties smiltį, ne tik parodos, fotožurnalistai, katalogai, nuotraukos. Juk išsyk tai ir filosofija, požiūris į gyvenimą, ištikimas draugas ir bendražygis, kurį reikia atsargiai prisijaukinti... Kaip jūs ją įprasmintumėte kaip dalyką?

Žmogus. Visas menas, visa kūryba. O visi daiktai, namai, visi kiti dalykai... jie yra svarbūs, bet antraeiliai.

Jūs esate priskiriamas Lietuvos fotografijos mokyklai, tačiau ar kartais neatrodo paradoksalu, kad šios mokyklos stiliaus fotografai nei mokėsi fotografijos, nei, jau pažengę, ėmėsi masiškai jos mokytį?

Tu jau prikimbi prie paties žodžio „mokykla“. Visokie institutai, dailės akademijos (tai jau sena tiesa) žmogaus menininku nepavers. Būdamas jaunesnis visada sakiau, kad žurnalistika man nieko nedavė. Dabar jau keičiu požiūrį. Davė, pasirodo, ir daug... Atmosfera, galimybė ten sukintis.

Fotografijos autorė – Marija LAZAUSKAITĖ, 17 m.
Kauno Saulės gimnazija

Kairioji: „1966 m. po vestuvių žurnalo „Mūsų gamta“ redakcija, kurioje tada dirbau, leido savaitėlę paatostogauti. Kažkas iš Dapšių kaimo jaunimo mano „Zenitu“ ir nufotografavo laimingus jaunavedžius.“
 Dešinioji: „1985 m. su vyresniąja dukra Egle svečiavomės pas Antaną Sutką, kuris tada be fotoaparato negalėdavo bendrauti...“

Kai turi pagrindinę viziją, kryptį, kažkiek pasirenki. Taip pat supratau, kad netgi eilinis bendravimas yra vertingas. Ką nors išgirsti, sužinai.

Man, jaunam, tikruoju universitetu tapo bendravimas su dailininkais. Man labai pasisekė, nes a. a. Rimtis Gibavičius (Rimtautas Gibavičius, garsus grafikas – *aut. past.*) buvo mano geriausias draugas. Mudu kartu gyvenom, bendravom kokius dešimt, o gal ir daugiau metų. Visus dailės principus pasiėmiau iš to nuoširdaus, artimo bendravimo. Įsivaizduoji, kaip tai buvo svarbu? Sakyčiau, netgi padarė didžiulę įtaką mano fotografiniam braižiui, turėjo įtakos tam, kad jis taptų švelnesnis, meniškesnis, subtilesnis.

Klausi apie tą mokyklą. Yra tie visi PROFESORIAI... Lukys, Trimakas, Surgailis... Visi vienodai mąsto, vienodai daro, yra stipri Lietuvos postmoderno fotografijos teoretikų grupė. Jie sako, kad išvis nebuvo tokios mokyklos. Bet jinai buvo. Galima ginčytis dėl termino, bet mokykla buvo. Toji kaimiškoji tematika, bendra laikmečio pajauta, požiūrio formavimasis. Mes buvome artimi. Ir siekių bendrumas, daugybė kitokių aplinkybių, kurios mus jungė... Visi sako, kad socializmas buvo kruvinas, kad buvo engiami žmonės. Nė velnio. Mes buvome jauni ir darėm viską, ką norėjom. Tik ne viską buvo galima rodyti.

Kaip čia galų gale išaiškinus tą mokyklą... Plačiau žvelgiant, ji buvo. Guluosi po važiuojančio automobilio ratais – ji buvo.

O fotografo talentas... Kas tai? Kas lemia tą gebėjimą padaryti ne tiesiog techniškai tvarkingą, kokybišką kadra, o nuotrauką, kuri turėtų širdį?

Oho, tu net apie širdį užsiminei! Galima pasišaipyti iš to Rakausko: „Žydėjimas“, „Švelnumas“, titi-titi, bet man jausmas yra pagrindų pagrindas. Einu ir dažnai tą kadra netgi jaučiu. Nebijau prisipažinti – esu per daug jausmingas. Emocijos liejasi per kraštus. Dabar net ir nebestabdau, tegul ir būna Rakauskas va toks.

Supranti, kad tas jausmas išliktų darbuose, fotografijoje, rupūže, juk kaip tai yra sudėtinga! O kaipgi šitai išsaugoti? Juk technika vis vien truputį visus supanašina. Kad ir „Žydėjimas“. Žinai, kaip prancūzai jį recenzavo? Jie pamatė ir tuo, ką pamatė, patikėjo. Sako: „Matai, yra XX a. dar tauta, kuri švenčia žydėjimą“. Fantastiškas pastebėjimas. Juk iš tikrųjų, pažiūrėk: jaunimas ratelį šoka, senoliai už stalo, užtiesto balta staltiese, sode sėdi, atseit, medituoja... O iš tiesų aš sukūriau tą gyvenimą pagal save, nes man jo reikėjo. Vis vien, kai į fotografijas persimeta žmogaus dvasinės emocijos, toji širdis... Sušyla jos.

O kaipgi ginčai, pastaruoju metu vis kylantys dėl juostinės ar skaitmeninės fotografijos pranašumo?

Aš esu tas, kuriam visiškai nesvarbu, kaip, su kuo, man svarbu, KAS ten yra padaryta, fotografijos esmė. Juk ir skaitmena, ir juosta duoda tą patį. Na ko gi ten, toje juostoje, daugiau? Grūdo? Dabar yra programos – gali nustatyti, kokį tik nori. Va, pavyzdžiui, Danisevičius juk irgi labai geras, o jis su skaitmena dirba. Reikėtų pasižiūrėti ir tokius jaunikius, kaip Gintaras Česonis – dar vienas skaitmenininkas. Tai va. Juk jeigu žmogus turi tos dvasinės šilumos, tai, kaip sakoma, gera virėja ir iš kirvio sriubą išverda. Kad ir ką tokiam žmogui paduosi – jis, ko gero, padarys gerai.

Peršokime, tarkim, į muziką. Mano monografijos pristatyme buvo fantastiškas dalykas – mano Eglė (*R.R. dukra – aut. past.*) „suorganizavo“ Petrą Geniušą. Jie draugai, tai jis sutiko *pagrajinti*. O aš į tuos koncertus kadangi nevaikštau, tai muzikoje – nė ku-kū. Ir įsivaizduoji, pirmą sykį pajutau, ką tai reiškia talentas. Likus vienai dienai iki pristatymo jis atėjo pažiūrėti, na

ką gi čia tas Rakauskas daro. O tuomet... Rupūs miltai, kaip įsiai grojo, fantastika! Žiedlapiai krito, žydėjo sodai...

Bet juk dabar ne vienas atsigręžia į senąsias fotografijos technologijas, eksperimentuoja su jomis...

Šis laikmetis daug ką išjudino, daug ką paneigė. Dabar ribos yra labai išsiplėtusios. Anksčiau viskas buvo sudėta į rėmelius: renesansas buvo toks, klasicizmas buvo toks...

Nesutinku, tiesiog bėgant laikui tai, ką darė tie neiškilę, nepopuliarūs menininkai, nėra žinoma, pagaliau niekam tai neatrodo svarbu.

Taip, teisingai. Dabar vyksta chaosas mene. Velnias žino, po šimto metų pažiūrėjus į šitą mūsų laikmetį, nežinai, kas išliks, kas čia buvo svarbiau. Aš iš savo patirties galiu sakyti, kad fotografijoje išliks dokumentika. Bent jau turėtų. Bet kodėl toji dokumentinė fotografija dabar nėra laikoma svar-

Serija *Vilniaus šiokiadieniai* (1960 - 1965)

biausia? Vis bandoma sugretinti meninę/dokumentinę ir dokumentinę/ meninę fotografiją, autorius. Staselis pretenduoja į Sąjungos pirmininkus, o kiti stebisi: „Prie ko čia ta spaudos fotografija?“. Visada buvo amžinas karas, kad negalima dokumentikos gretinti su menine fotografija. O aš esu prieš – manau, kad jos papildo viena kitą. Viskas susipina.

O kaip pats vertinate savo nuotraukas? Kur slypi pasirinkimo, ką publikuoti, lemiamas momentas?

Dabar nugriebiau grietinėlę monografijai, tai čia jau, atseit, mano geriausi darbai. Perkūnas žino. Gal po kurio laiko tie vidutiniai bus daug geresni. Dabar ateinate jūs, jaunimas, jūs irgi viską kitaip formuojat ir formuosit. O jūs formuojat laiką ar laikas jus?

Manau, niekas nieko neformuoja, – šaunu į padebesį.

Sakai? Meluojai. Laikas formuoja aplinkybes. Pažiūrėk, kiek informacijos gauni, sakai, ji tavęs neformuoja? Gauni ir imi, gal kartais atsirenki. Bet vis tiek imi. Internetė reikia itin atidžiai rinktis – aš ten, ten, ten „einu“, o kažkur ne. Nelendu, kur fotografijų pridėta, nes ten kažkaip...

Vartant jūsų albumus, negalima nepastebėti, kad portretuose esantys žmonės arba seni, charakteringais veidas, arba vaikai, kurių veidai atviri pasauliui, nuoširdūs. Nemanote, kad jauną žmogų nufotografuoti sunkiau?

Man šitai labai gerai išaiškino filosofas R. Ozolas. Jis sakė: vaiku veiduose yra ateitis, visas gyvenimas, tas veidas to kažko Būsimo ir yra turtingas. Senuose veiduose matyti visas nueitas gyvenimo kelias, jie – praeities pasakotojai. O jaunimas – tas tarpas, kuris sudėtingiausias. Vaikai, senukai – *faina*. O jaunuoliai... Jie bučiuojasi, jie apsikabinę – čik čik, ir išsisemi, ir nebėra jau tos platesnės tematikos.

Jau esate davęs šitokią daugybę interviu... Kaip manote, kodėl kai kurie klausimai vis kartojami, nors į juos jau ir yra atsakyta? Ar dažnai pasitaiko, kad išliekant klausimui keičiasi atsakymas?

Visada yra kokie nors standartai – mąstymo, rašymo. Visi jie daro darbą, tie žurnalistai. Mano monografija juos taip pat įvaro į standartą. „Gyvenimo knyga“, „Žmogus, 50 metų gyvenimo sukrovęs“ – iš to ir išeina klausimai. Liūdniausia yra kai klausia, tu jokio kitokio atsakymo nebeturi, o sakyt tą patį jau irgi net liūdnoka. Neturiu paslapčių, esu tiesus, atviras.

Kasdien vis daugiau žmonių susidomi fotografija, ima jos mokytis. Ką jiems pasakytumėte?

Kas myli fotografiją, tą ir fotografija myli. Gal ir juokaujant, bet tame yra racijos. Jeigu veidmainiauji, esi tik truputį prie fotografijos, tai jinai tik truputį tau ir duoda. Mano kartos fotografai Macijauskas, Požerskis, kiti visko pasiekė tik savo fanatišku atsidavimu. Fotografas praktiškai turi būti fanatikas, dėl kurio kenčia šeima, visa kita, kuriam egzistuoja tik fotografija ir jisai jai atiduoda didžiulę energiją. Energija kiekvieną dieną ta pati. Gali ją iššvaistyti tuščiai, o gali ir fotografuoti, ką nors daryti. Tuomet gausi atpildą. Ir Rakauskas – toks pat. Pinigus aš uždirbdavau, bet Eglė (*R.R. dukra – aut. past.*) man dabar ir sako: „Klausyk, tėvai, betgi tavęs nebuvo...“. Taip, nebuvo. Neturėjau kada – man buvo fotografija. Va, jeigu apie mane tau galėtų papasakoti fotografija, įdomu, ką jinai pasakytų. Supranti, ji, madam, nori viso tavęs – dalimis nežaidžiama. Jeigu nori pasiekti – atsiduok visas.

Milda KIAUŠAITĖ, 16 m.,
Kauno MTKC, meninės fotografijos studija „Kadras“ ir
Karolis SABECKIS, 20 m.,
Vilniaus Žemynos gimnazija

Serija Vilniaus šiokiadieniai (1960 - 1965)

Seriija *Žydėjimas* (1974–1984)

Serija *Pavasario mergaitės* (1981–1984)

Serijs *Užuovėja* (1999–2007)

POKALBIAI SU FOTOMENININKAIS

UGNIUS GELGUDA

Mūsų fotografijos kūrybinės grupės nariai susidomėjo ir pirmą kartą pasikvietė pas save fotomenininką Ugnį Gelgudą, dar mažiau nei dešimtmetį dirbantį fotografijos medijos srityje. Kodėl Ugnius Gelguda? Galbūt todėl, kad bendraujant su jaunu menininku sukauptos idėjos nebūna tokios suvaržytos, kaip, tarkim, atrodo bendraujant su gerbiamu fotografijos meistru. O galbūt norėjosi pajusti aurą žmogaus, kurio pavardę teko tarti pirmus kartus. Kad ir kaip ten būtų, pažintis su jaunuoju fotomenininku buvo viena įdomiausių. Siūlome susipažinti ir jums!

Fotomenininkas studijuoja, kuria ir dirba Vilniuje. Baigęs fotografijos ir medijos meno magistrantūrą, šiuo metu tęsia aspirantūros studijas. Užsima kūryba nuo 2000 metų, kuri įvertinta apdovanojimais: 2001 m. Lietu-

vos fotomenininkų sąjungos prizų (paroda „Debiutas“), 2006 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos apdovanojimu už geriausią profesionalaus menininko debiutą, 2007 m. Maskvos tarptautinio meno festivalio apdovanojimu už instaliaciją „Žalgiris“.

Laikas su Ugniumi Gelguda visomis prasmėmis buvo turiningas: į menininko kalbą apie savąjį kūrybos pasaulį vis įsipindavo aliuzijų, nuorodų, – susipažinome su menininkais, kurie padarė jam didžiausią kūrybinę įtaką: Jeff Wall, Rineke Dijkstra, Dash Snow, Ryan McGinley, Wolfgang Tillmans, Roger Ballen, Nikki S. Lee, Thom Ruff, Martin Paar, Andreas Gursky ir Hilla Becher, iš lietuvių – Alvydas Lukys, Gintautas Trimakas, Andrew Mikšys, Joana Deltuvaite.

Trintis, audiovizualinė instaliacija, skaidrių projekcijos, 2007–2008

KELETAS CHARAKTERINGŲ KŪRYBOS ŠTRICHŲ

„Gravitacija“ (2007). *„Naktinis klubas – tai lyg traukos taškas, kuris sutraukia jaunuolius ir nebepaleidžia. Tai trejų metų darbas, kuris vyko Vilniaus naktiniame klube „Gravity“. Taip natūraliai gimė fotografijų ciklo pavadinimas.“* Autorius fiksuoja klubinės kultūros fragmentus. Ignoruodamas aplinką, jis visą dėmesį sutelkia į klubinės kultūros veikėjus: jų portretus, stilių, judesį. Šiam projektui įgyvendinti autorius pasirinko judesį fiksuoti polaroiduose.

„Trintis“ (2007). *„Šiuo darbu norėjau panagrinėti tai, kad atsitiko su fotografija 2008 metais. Dabar fotografija yra prieinama visiems, tuo tarpu prieš 20 metų tai buvo prabangos dalykas. Vaizdų perteklius, kurį*

mes kaupiame, praranda vertę, tad nutariau atsisakyti vaizdų įamžinimo principo ir, be jokių skaitmeninių efektų, naudodamas fotoaparato blykstę, naikinti mane supančius vaizdus.“ Fotografijos nefiksuoja svarbių asmeninių momentų, aplinkos ar praeities fragmentų. Ugnius Gelguda, fotografijų objektu pasirinkęs anoniminius praeivius, išreiškia tipišką šiuolaikinio didmiesčio gyventojų poziciją – susvetimėjimą ir uždarumą.

„Žalgiris“ (2006) – žinomiausias autoriaus darbas. Ugniaus Gelgudos „Žalgiris“ – tai J. Matejkos paveikslo „Žalgirio mūšis“ interpretacija. *„Šiame darbe fiksavau roko gerbėjus kaip 1410-ųjų Žalgirio mūšio metaforą. Kaip garso takelį naudoju mūšio garsus.“* „Žalgirio“ instaliacija buvo eksponuojama 3 metrų ilgio ir 11 metrų pločio.

KELETAS MENININKO PORTRETO ŠTRICHŲ

Žinome, kad jūs studijuojate VDA aspirantūroje ir aktyviai dalyvaujate fotografijos pasaulyje. Ką dar veikiate? Ar be fotografijos yra dar kita jums imponuojanti kūrybinė veikla?

Visa kitą laisvą laiką leidžiu su „Zion Explorers“ („Zion Explorers“, išvertus iš anglų kalbos, reiškia „Siono tyrėjai“. Pavadinimas slepia didžųjų kolektyvą, Lietuvoje propaguojantį jamaikietišką muziką). Taip pat groju grupėje „Bora“, tad esu tikrai užimtas. Nors vis dėlto didžiausią laiko dalį skiriu fotografijai, jos kaip medijos tyrinėjimui ir šiuolaikinio meno procesams ir vyksmams.

Jūsų fotografijose vyrauja jauni žmonės, jų pasaulis, problemos: „Gravitacija“, „Gyvenimas kartu“, „Žalgirio mūšis“ ir t.t. Kodėl toks pasirinkimas?

Paskutiniuose darbuose „Tamsoraščiai“ ir projekte su A. Sutkumi įtraukiu ir kitas amžiaus grupes. „Žalgiris“, „Gravitacija“ kalba apie laikme-

čio kontekstus, aktualijas, epochos veidus... Pastarajame darbe jaunimas ypač atsiskleidžia.

Ar išskirtumėte kurį vieną savo projektą?

Man visi savotiškai svarbūs ir brangūs. Dar šiais metais turėtų išeiti mano knyga „Trintis“ (tariamsi su leidykla „Kitos knygos“), tad daugiausiai koncentruojuosi ties šiuo projektu. Be abejo, darbas „Žalgiris“ buvo labiausiai pastebėtas ir įvertintas.

Sakykite, ar Lietuvoje tinkamas kūrybinis klimatas jauniems fotografams plėtoti savo veiklą?

Vis dėlto patarčiau ieškotis galimybių studijuoti užsienyje. Ten ir supratimas apie fotografiją yra visai kitoks, ir galimybės kitos. Vienintelė vieta Lietuvoje, kur galima studijuoti šiuolaikinį meną, yra Vilniaus dailės akademijoje esanti Fotografijos ir medijos meno katedra. Šiuo metu čia studijuojau meno aspirantūroje.

Iš ciklo *Gravitacija*

Žalgiris, audiovizualinė instaliacija, 3x14 m, 2006

Kokia jūsų nuomonė apie teiginį: „Fotografuoju, nes turiu ką pasakyti žmonėms. Mano fotografijos – tai kelias į jų mąstymą“?

Vieniems tai būdas papasakoti apie save, kitiems – kūrybos įrankis. Svarbiausias klausimas turėtų būti „kodėl aš tai darau ir kam?“, nes neargumentuotos fotografijos pilna interneto erdvė ir mūsų pačių „hard diskai“. Kūryba, menas – kitas etapas. Tam būtina žinoti meno kontekstą, nes juk niekam jau nebeįdomūs sukurti ar atlikti sprendimai.

Kas jūsų mūza?

Mane įkvepia pati meno istorija, fotografijos kaip medijos panaudojimo būdai, naujo požiūrio paieška. Labiausiai vertinu asmeniškų projektus, vienaip ar kitaip išgyventus.

Ar svarbi jums fototechnika, fotografinės technologijos, kompiuterinės manipuliacijos įgyvendinant kūrybines idėjas?

Neteikiu pirmenybės nei skaitmeninėms technologijoms, nei analoginėms. Pasirinkta technika yra argumentuota ir turi atitikti kūrybinį sumanymą

bei siekiamą rezultatą. Nefetišuoju fotojuostelių ar rankomis atspausdintų fotografijų. Man svarbiausia mąstymo ir formos dialogas bei rezultatas.

Ateities vizijos. Kas jūsų planuose?

Rezidentūra užsienyje ir pirmosios knygos leidyba.

Ugnius Gelguda kiekvienam iš mūsų paliko skirtingą įspūdį. Vieniems menininko kūryba buvo kiek nesuprantama, kiti neslėpė nuostabos supratę, kokią didžiulę įtaką fotografijoje turi už kadro paslėpta idėja. Baigiantis paskaitai fotomenininkas pasiūlė moksleiviams mąstyti privertusią užduotį – savo darbe reikėjo tiesiogiai arba metaforiškai interpretuoti pasirinktą savo arba kito autoriaus fotografiją. Prieš akis turėjome puikų pavyzdį – paveikslo „Žalgirio mūšis“ interpretaciją. Rezultatai buvo kuo įvairiausi, tačiau visi savotiškai įdomūs.

Dėkojame Ugniui Gelgudai ir laukiame naujų susitikimų!

leiva GALKYTĖ, 17 m.,
Vilnius, LMITKC fotografijos kūrybinė grupė

POKALBIAI SU FOTOMENININKAIS

PAŽINTIS SU MENININKE MARIJA ŠILEIKAITE-ČIČIRKIENE

Laukiančios
Hanko, Suomija, 2007

Einantys
Varšuva, Lenkija, 2007

Kadangi domimės fotografija ir pačios dalyvaujame mokykloje rengiamose fotografijų parodose, dažnai lankomės Panevėžio fotografijos galerijoje. Šį kartą jau iš tolo mūsų akis patraukė plakatas, kuriame pavaizduota moters, vilkinčios dekoltuotą suknelę, nugara ir užrašas: „It.juodaiškai.marija“. Plakatas kvietė į vienos garsiausių šiandienos fotomenininkės Marijos Šileikaitės-Čičirkienės darbų parodą.

Susidomėjusios pravėrėme Panevėžio fotogalerijos duris. Mums pasisekė, nes ne tik su dideliu malonumu apžiūrėjome parodą, bet ir turėjome progos susipažinti su pačia autore ir ją pakalbinti.

Šią „It.juodaiškai.marija“ parodą autorė kūrė apie dvejus metus. Paroda sutapo su menininkės jubiliejumi ir intriguoja tuo, kad atspausta dideliu formatu drobėje. Toks įspūdis, lyg tai būtų tapybos darbai, bet nupiešti vien tik juodais dažais. Mus tai labai sudomino. Autorė pasakojo, kad juoda spalva yra gražiausia iš visų spalvų. „Juodai balta fotografija yra subtili, neblaškanti dėmesio. Nors šiuo metu kuriu fotografijų ciklą „Spalvotos dienos“, pirmenybę vis vien atiduodu nespalvotai fotografijai, nes juodai baltos nuotraukos yra iškalbingesnės.“

Mus domino, kas daro didžiausią įtaką menininkės kūrybai. Marija Šileikaitė-Čičirkienė teigė įkvėpimo pasisemianti iš daug ko, pavyzdžiui, poezijos: „Labai mėgstu poeziją. Skaitau, vaikštau į poezijos vakarus. Aš išgirstu eilutę, skaitau žodžius ir man mintyse susidėlioja galimos foto-

Triptikas *Žvarbus vėjas*, Nida, Lietuva, 2007

grafijos vaizdas. Be abejo, pirmiausia turi turėti idėją, tikslą, ką tu nori savo fotografijomis pasakyti žiūrovui. Kūryba turi „užkabinti“, sudominti, kad norėtūsi žiūrėti vis daugiau ir daugiau.“

Mums taip pat rūpėjo geros nuotraukos paslaptys. „Fotografija turi patraukti akį. Turi būti kas nors įdomaus, koks nors įdomus momentas. O jeigu serija – nuotraukos, be abejo, turi derėti tarpusavyje. Turi būti bendra spalva, mintis ar forma“, – dėstė fotomenininkė.

Kadangi M. Čičirkienė eksperimentuoja nuotraukoms gaminti įprastą fotopopierių keisdama drobę, natūraliai kilo klausimas, kas fotografijoje apskritai svarbiau: idėja ar technika. Apie fotografijas drobėje autorė pradėjo galvoti jau tada, kai pradėjo mąstyti apie šią parodą ir specialiai jai fotografuoti. „Norėjusi išbandyti ką nors naujo. Be to, drobėje esu mačiusi tik spalvotą fotografiją, o juodai balta fotografija, atspausta drobėje, patiesino mano lūkesčius.“ Autorė mano, jog vis dėlto svarbiausia yra tai, ką kūrėjas nori pasakyti.

Beje, buvo smalsu, ar pati autorė turi mėgstamiausią savo sukurtą nuotrauką. „Būna taip, kad padarai kokią nuotrauką ir galvoji, kad įdomi,

– atsako mūsų pašnekovė. – Tačiau po kiek laiko padarai kitą. Pasidžiaugi ja ir vėl eini toliau. Čia kaip ir su rūbais. Jau lyg ir turi, apsirengi, o po kiek laiko ir vėl kažko reikia, ar ne? Taip ir su fotografija. Ir vėl dirbi, kuri. Negali nusėdėti vietoje – turi ieškoti.“

Iš tiesų paroda įtikina, jog fotomenininkė kupina kūrybinės energijos, originalių, konstruktyvių idėjų.

Mus labai džiugina ir tai, kad fotomenininkė Marija Šileikaitė-Čičirkienė ypač daug dėmesio skiria ir jaunesiems miesto fotografams. Jau nemažai metų Panevėžio fotografijos galerijoje yra rengiamos jaunųjų fotografų parodos „Blyksniai“, kuriose turi galimybę dalyvauti kuriantis miesto ir rajono jaunimas. „Širdį užlieja gerumas, kai matai jų džiaugsmo kupinas akis žiūrint į parodoje eksponuojamus jų darbus, kai tėveliai sveikina savo atžalas su pirmaisiais žingsniais kūryboje“.

Justina ULOZAITĖ, 18 m.,
Rūta SAMANAITĖ, 18 m.
Panevėžio 5-oji vid. mokykla

PRAŠYTUME POROS MINUČIŲ DĖMESIO!

Žinote, labai smagu bandyti įsivaizduoti savo skaitytojus. Bandyti nujausti jų vertinimus, galimybes, skonį ir tikėtis: leidinys domina. Daug širdies ir jėgų įdedame, kad jis išvystų pasaulį. Todėl kiekvieną, kuris nori ir gali prisidėti prie šių, mūsų nuomone, prasmingų pastangų, sutinkame kaip mielą bendramintį. Gal tai Jūs?

Jeigu leidinio kūrimo Jūs pasiryžę dalyvauti pirmą kartą, supranta, kai kurių dalykų nežinote. Geriausia būtų, jei turėdami galimybę bent susipažintumėte su ankstesnių numerių medžiaga (bibliotekose, www.mfoto.info).

Jeigu ne tik fotografuojate, bet ir truputį rašote, – vienas patarimas iš mūsų patirties. Nuotolis apsaugos nuo asmeniškumų, todėl sakome drąsiau: neįsižeiskite, bet spontaniškai (puiku!) gimusias eilutes reikia dar ir redaguoti. Pasitarkite logiką, pažvelkite iš šalies, trumpinkite; nežabota

plunksna gerai, tik žiūrint kur ir kada. Nešaržuokite savo herojų apraizgydami juos metaforomis. Venkite politinių peripetijų, tiesmukų istorinių paralelių. Nesistenkit atrodyti tokie, kokie nesat. Įdomiausia, kai būnate savimi.

O šiaip – ką ir pridurti... Linkime kuo įvairiausių minčių ir polėkio. Ir kad darbai nebūtų vadovėliniai. Kad turėtumėte ką pasakyti apie tai, kodėl fotografuojate ir kaip tai darote. Žodžiu, siekiame, kad leidinyje atsiskleistų kuo įvairiausi autoriai, požiūriai, būtų kuo daugiau pasidalinimo savo patirtimi, mintimis. Medžiagos leidiniui laukiame iki 2010 metų vasario 1-osios. Fotografijas ir tekstus siųskite el. paštu danielius.augaitis@lmitkc.lt

Tai iki?

Leidėjai

fotoexpress

FOTOGRAFIJŲ GAMYBA INTERNETU

Jei sėdi namuose ar darbe būk „ant ryšio“!
Sisiesiek su mūsų komanda! Siųsk internetu fotografijas
ir sutaupyk savo brangų laiką. Tai yra:

- * Patogu – neišėjęs iš namų laiką gausi dovanų;
- * Greita – mes pristatysime Tau tiesiai į rankas dar neatšalusias fotografijas net į tolimiausius šalies vienkiumius;
- * Modernu – fotografijos gaminamos pažangiausia technologija;
- * Neitikėtina – nuo mažiausių formatų iki parodinio 30x45cm.

MOKYKLINĖ FOTOGRAFIJA

Neleisk, kad prisiminimai būtų, kaip juoda mokyklinė lenta –
išsikviesk mūsų komandą! Įamžinsim Jus taip, kad pažvelgus
į mokyklinę fotografiją, net ir po daugelio metų užplūs
prisiminimai apie nutrūktgalvišką jaunystę, cigaretę
už kampo, pirmą meilę, dėl kurios pamiršai matematiką,
šaunius klasės draugus, pirmą pabėgimą iš pamokų,
smagias išskylas, baime prieš egzaminus....

FOTOEXPRESS ORGANIZUOJAMI KONKURSAI

Nestovėk už vartų – užėik!
Konkursas „Vartai“ - tai vartai į plačias galimybes.
Išbandyk save, nustebink ir nustebk pats, nors aplinkiniai sako,
kad esi „trenktas“ ar „prie meno“, Fotoexpress komanda mano,
jog tai yra madinga. Mes palaikome netradicines mintis,
originalias idėjas. Aktyvumas ir pasiryžimas veda link
pergalės – siek to! Laimėjęs tampa Fotoexpress klubo nariu.

MŪSU FOTOGRAFAI

„Palik save po pamokų“ su Fotoexpress
fotografais, mokykis iš jų ir nušluostyk
jiems nosį.

www.fotoexpress.lt

ISBN 978-9955-899-00-6

9 789955 899006